

# המניח פרק שלישי בבא קמא

ל.

עין משפט  
נר מצוה

בז א מ"י פ"ג מהל' מקי  
ממון כל' י' סמג עשין  
סמ טו"ש"ע ח"מ סי'  
ספיק' ה'  
בב ג מ"י שם ה' כ סמג  
סמ טו"ש"ע ח"מ סי'  
מטו ספיק' א'  
בב ג מ"י שם ה' י'  
ועיין בהשגות ונמ"מ  
סמג שם טו"ש"ע ח"מ סי'  
מ"י ספיק' ה' והל' ככ  
וע"ש:  
ל ד ה מ"י שם ה' כ  
סמג שם טו"ש"ע ח"מ  
סי' מטו ספיק' א':  
לא ו ד מ"י שם ה' כ'  
טו"ש"ע שם ספיק' ב':  
לב ח מ"י שם פ"ב  
הלכה ט סמג עשין  
שם טו"ש"ע ח"מ סי' מ'  
ספיק' ט':  
לא ט י כ מ"י שם פ"ג  
הלכה ככ סמג שם  
טו"ש"ע ח"מ סי' מטו ספיק'  
ג':  
לד ל מ"י שם ה' י'  
סמג שם טו"ש"ע ח"מ  
סי' מ"י ספיק' א':  
לא מ ג מ"י שם ה' טו  
טו"ש"ע שם ספיק' ב':

## רבינו חננאל

משום ר' ישמעאל רביה  
קאמ', וליה לא סבירא  
ליה. וקיימ' לן כו'  
היה. והשופך את  
המים לרשות הרבי' והחוק  
בהן אחר חייב. אמ' רב  
הונא אמ' רב לא שנו חייב  
אלא שנטפד כליו במים,  
אבל הוא עצמו פטור.  
מ"מ טעמ', קרקע עולם  
הויקתו. ומקשי' אדרב לא  
אלא אלא ברפשו, פי'  
מלשון וברשו מימיו רפשו  
וטיו. וכו' המליל חבריו  
ברפשו והחוק גופו פטור.  
ופריך בדרמו מ"א, דלאו  
ברפשו חוק. ואקשי'  
לרב ותרתי למ"א. לי. פי'  
תנן נשברה כרו ברשות  
הרבי' והחוק אחר במים  
כר', ואמ' רב יהודה אמ'  
רב לא שנו אלא שנטפד  
כליו במים אבל הוא  
עצמו פטור. ותנן נמי  
השופך מים ברשו' הרבי'  
והחוק כר', ואמ' רב הונא  
אמ' רב לא שנו אלא  
שנטפד כליו. ופרקי', ח"א  
בימות החמה וחרא בימות  
הגשמים. כלומ' בין  
בימות החמה בין בימות  
הגשמים חייב ופטור  
בגופו, דתניא כל אלו  
שאמרו פותקין ביבותיהן  
וגורפין מערותיהן אין להן  
רשות, בימות הגשמים  
שם לא שנו חייב ופטור  
אפי' שיש להן רשות אם  
היוקין חייבין לשלם. פ"ס,  
המצניע את הקרן כו'.  
אבקימא במפרדי, אבל  
בכפצמם פטור כו'. ת"ר  
המצניע קוציו וחוכיותיו  
בתוך כותל שלחבריו  
ובא בעל הכותל וסדו,  
חייב המצניע. אמר ר'  
יהונתן לא שנו אלא  
בכותל רעוע, אבל בכותל  
בריא פטור המצניע וחייב  
בעל הכותל. דייק רבינא  
מיה כס' שהמצניע  
קוציו בכותל חבריון ובא  
בעל הכותל וסדו כותלו  
ונגלו הקוצים והיוקין חייב  
המצניע, כך המכסה בורו

לא יהא אלא ברפשו. הא דלא דייק הכי לעיל (דף כח). בהוצאת  
אחד במים משום דהתם לא איירי כשפסד כוונה אלא הכא  
תנא השופך משמע שפסד כוונה במקום שנשעין רפס וטיו א"י  
נרישא קמני הוצאתו משמע  
HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.  
משום רבי ישמעאל כו' לא קשיא הא דידיה  
הא דרביה: **מתני'** השופך מים ברה"ר  
והחוק בהן אחר חייב בנזקו <sup>ב</sup>המצניע את  
הקרן ואת החוכיות והגורד את גדרו בקוצים  
וגדר שנפל לרה"ר והחוק בהן אחרים חייב  
בנזקו: **גמ'** אמר רב <sup>א</sup>לא שנו אלא דנטפדו  
כליו במים אבל הוא עצמו פטור קרקע  
עולם הויקתו א"ל רב הונא לרב ילא יהא  
אלא ברפשו מי סברת דלא תמו מ"א ברחמו  
מ"א ותרתי למה לי חדא בימות החמה וחדא  
בימות הגשמים דתניא <sup>א</sup>כל אלו שאמרו  
פותקין ביבותיהן וגורפין מערותיהן בימות  
החמה אין להן רשות ובימות הגשמים יש  
להם רשות ואע"פ שברשות אם היוקין חייבין  
לשלם: המצניע את הקרן [וכו']<sup>א</sup>: א"ר  
יוחנן ילא שנו אלא מפריח אבל מצמצם <sup>א</sup>לא  
מ"מ פטור אמר רב אחא בריה דרב איקא  
ה"לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך  
בכתלים ת"ר <sup>א</sup>המצניע קוצותיו וחוכיותיו  
לתוך כותל של חבריו ובא בעל כותל וסדו  
כותלו ונפל לרה"ר והיוקין חייב המצניע א"ר  
יוחנן ילא שנו אלא בכותל רעוע אבל בכותל  
בריא המצניע פטור וחייב בעל הכותל. אמר  
רבינא <sup>א</sup>זאת אומרת המכסה בורו בדליו  
של חבריו ובא בעל דלי ונטל דליו חייב  
בעל הבור פשיטא מהו דתימא התם הוא  
דלא הוי ידע ליה דלודעיה אבל הכא רידע  
ליה הוה ליה לאודועיה קמ"ל ת"ר <sup>א</sup>חסידים  
הראשונים היו מצניעים קוצותיהם וחוכיותיהם  
בתוך שדותיהן ומעמיקים להן ג' טפחים כדי  
שלא יעכב המחרישה רב ששת ישרי להו  
בנורא רבא ישרי להו ברגלת אמר רב יהודה  
האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי  
דנויקין <sup>א</sup>רבא אמר מילי דאבות ואמרי לה  
מילי דברכות: **מתני'** המוציא את תבנו  
וקשו לרה"ר לזבלים והחוק בהן אחר חייב  
בנזקו וכל הקודם בהן זכה רשב"ג אומר  
כל המקלקלן ברה"ר והיוקין חייבין לשלם  
וכל הקודם בהן זכה ההופך את הגלל ברה"ר  
והחוק בהן אחר חייב בנזקו: **גמ'** לימא מתני'  
דלא כר' יהודה דתניא <sup>א</sup>ר' יהודה אומר  
<sup>א</sup>בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו  
לרה"ר וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא  
נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת  
כן הנחיל יהושע את הארץ אפי' תימא רבי  
יהודה מודה רבי יהודה שאם הוזה משלם  
מה שהיוקין <sup>א</sup>והתנן רבי יהודה אומר בנר  
חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו  
תבנו  
בדליו שלחבריו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימ' פטור  
דלא הוה ידע ליה לבעל הקרן לאודועיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי רידע ליה לבעל הבור  
איבעי ליה לאודועי, קמ"ל דכין דשקיל דידיה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת  
שרי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דנויקין. דת"ר הראשונים  
היו חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת  
הוצאת תבנו  
מה שהיוקין <sup>א</sup>והתנן רבי יהודה אומר בנר  
חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו  
תבנו  
בדליו שלחבריו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימ' פטור  
דלא הוה ידע ליה לבעל הקרן לאודועיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי רידע ליה לבעל הבור  
איבעי ליה לאודועי, קמ"ל דכין דשקיל דידיה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת  
שרי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דנויקין. דת"ר הראשונים  
היו חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת  
הוצאת תבנו  
מה שהיוקין <sup>א</sup>והתנן רבי יהודה אומר בנר  
חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו  
תבנו

משום ר' ישמעאל שני דברים אינן נדרשות כו' לא יהא אלא  
נרפשו. המשלך וזלו ברה"ר מי לא מוחיב כי לא הפקירו ה"נ  
רפשו הוא דאזקיה שנעצרו המים והעפר ונעשה מיט וסלו הוא  
מדמוקי לה בטינוף כלים מכלל דלא  
כלים: מי סברת דלא תמו מ"א.  
אלא נחנכו ונעשו רפס: נדרסו  
מ"א. ונכלעו קמייירי ואין כאן רפס:  
ותרתי למה לי לאשמעינן במתניתין  
טינוף כלים והא תנינא לעיל [וכו'] נשברה  
כדו ברה"ר והחוק אחד נדרסו  
ואוקמה רבנן נמי דלא הפקירו ונטינוף  
כלים: וחדא נימוס הגשמים.  
ואליטריך לאשמעינן דאע"ג דברשות  
קעבדי אס היוקין חייב לשלם: כל  
אלו שאמרו. חכמים מותרין לקלקל  
ברה"ר ואילו הן פותקין ציבותיהן  
לקלקל שופכין שלהם ברה"ר כו'. ציד  
צינור המקלה שופכין של מי תשמיש  
הצית לרה"ר: נכותל רעוע. דה"ל  
למניע לאסוקי אדעתיה שכותל זה  
עומד לסתור: <sup>א</sup>וחייב בעל הכותל  
דה"ל לאצניעיה: נדליו של חצירו.  
כסוי צור של חצירו: חייב בעל  
הבור. כדאמרין נמניעין קוצותיו  
דהיינו צור בכותל רעוע של חצירו  
וסתם זה את כותלו דחייב המצניע  
והכא נמי איבעי ליה לאסוקי אדעתיה  
זה יטול את דליו: פשיטא. היא  
היא ומאי לאשמעינן רבינא: מהו  
דתימא. לא דמי דהתם משום הכי  
ליכא לחיוביה לבעל כותל דלא הוי ידע  
ליה למניע דלודעיה שיהא ויטול  
קוצותיו <sup>א</sup>אבל בעל הדלי רידע לבעל  
הבור איבעי ליה לאודועיה שהוא  
נוטל את דליו אשמעינן רבינא דלאו  
היינו טעמא: דגגס. חידקל:  
**מתני'** לנזלים. שיקצו התנן  
והקס ונעשים וזל לנזל שדות וכרמים:  
כל המקלקלן ברה"ר. רבן שמעון בן  
גמליאל שםיה לת"ק דלא קנים  
אלא בצנחא אכל גופא לא דקתני  
בצרייתא בגמר <sup>א</sup>וע"ג ואמא רבן שמעון  
בן גמליאל למימר דגוף נמי כל  
הקודם צו זכה. לישנא אחרינא כל  
המקלקלן ואפי' עשין נדרסו:  
**גמ'** כל שלשים יום. רשאי להניח  
סס: שעל מנת כו'. שלא יהו  
מקפדין על כך: ננר חנוכה פטור.  
<sup>א</sup>בפירוש הכונן אלן לידר דקמני גמל  
שהיה טעון פשתן: מאי לאו משום  
נדרסו כ"ד. הניח כחון משום  
פרסומי ניסא פטור: ה"ג דפניא  
רבי יהודה אומר ננר חנוכה  
פטור: מפני שהוא רשות מלוה.  
כלומר משום רשות צ"ד דמזוה  
מיפטר אכל נדרסו צ"ד דלאו  
מנחה חייב: מותרין לקלקל כגון  
פותקין ציבותיהן וגורפין מערות:

(א) [לעיל מט: ט] (ב) [לעיל  
כח: א] (ג) [לעיל  
ד] [תוספת' פ"ב, ט] (ד) [לעיל  
רבינא וכו' הוא בריה  
והדושי רש"י, ו] [לעיל  
פא: ב"מ ק"ח: [תוספת'  
ב"מ פ"א, ו] [לעיל מט:  
נ] [וע"ש ואלי בריה הוא  
ו"ל והתנא ועי' ב"מ  
ק"ח: ט] [לעיל כט: א]  
ט] [לעיל כח: ו] [לעיל  
ונגבי כותל בריה חייב בעל  
הכותל משום דמי למתמר  
כותל בריה, ו] [לעיל כט:  
נדרסו]

## הגהות הב"ח

(א) גמ' אכל מתנחם פטור  
מ"ט פטור: (ב) רש"י ד"ה  
מהו דמימא וכו' ויטול  
קוצותיו. י"ב ס"א ונגבי  
כותל בריה חייב בעל הכותל  
משום דמי למתמר כותל  
נדרסו:

## גליון הש"ס

נמרא אבר רבינא זאת  
אומרת. ענין זה לקמן דף  
ל"ג ע"ב:

## מוסף רש"י

המצניע את הקרן  
ואת החוכיות. ברה"ר  
(לעיל כח:). והגורד את  
גדרו בקוצים. ששה  
גדר של קוצים, דקמס  
גדר של חצנים הוא  
דקמס (משל' דר) וגדר  
אבני נהרקה (לעיל  
כט:). וגדר. אבנים, שנטל  
לרה"ר כו' (שם). אבל  
הוא עצמו. חוק הוא  
עליו (לעיל כח:). קרקע  
עולם. שאין לו נעלים  
(שם). כל אלו שאמרו.  
וקשי' ואלי ויטול  
אלו הפותקין ציבותיהם  
וגורפין מערותיהם. כלומר  
כל אלו שאמרו חכמים  
שם על רשות להשליך  
קוצין לרה"ר ואלו  
הן פותקין ביבותיהן.  
פותקין. צינורותיהן.  
המקלקלם שופכין. ששופכין  
מתחילין לרה"ר. וגורפין  
מעירותיהן. ומשלותין  
ועליון לרה"ר (לעיל ו').  
בימות החמה אין להם  
רשות. מפני שהרשות נחה  
והוא מקלקלן. ובימות  
הגשמים. הגשמים  
מולכות, יש להם רשות  
(שם). ואע"פ שברשות.  
צ"ד משלכין את הקרן  
חייבים (שם). ההופך  
את הגלל. וזל המופק  
ברה"ר והפכו ממקום  
למקום (לעיל כח:). חייב  
בנזקו. דקמיה בהגשמים  
וממנו הוא (שם). כל  
שלשים יום. שלשים יום  
רשאי להניחו שם (לעיל  
פא:). או: שלשים לשלם  
חור ונזכור כדי שיהא  
נישוף (ב"מ ק"ח). מני  
בנר חנוכה פטור. מני  
נדרסו פטורס מנחה  
היתה שם (שבת כ"א).  
גבי הניח מני נזי ממחן  
ועבר גמל עשין ששקן  
ולקח נזי והדליק את  
הכירה (ב"מ ק"ח). מאי  
לאו משום רשות כ"ד.

כו'. פי' החפץ להיות חסיד יקום מילי דנויקין אפי' לרשו' הרבי'. רבינא אמ' מילי דאבות, מסכת אבות משה קיבל תורה גו'. ואמרי לה ברכות, כדאמרי' אסור לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה וכיוצא בו. מנח"ל. הוצאת תבנו  
וקשו לרה"ר חייבין לשלם. ר' יהודה אומר בנר חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו תבנו  
בבא מציעא, אמ' רבינא וכו' יהודה וכו' יהודה, ויטול וסלו הוא מדמוקי לה בטינוף כלים מכלל דלא  
נדרסו ונעשו רפס: נדרסו מ"א. ונכלעו קמייירי ואין כאן רפס: ותרתי למה לי לאשמעינן במתניתין  
טינוף כלים והא תנינא לעיל [וכו'] נשברה כדו ברה"ר והחוק אחד נדרסו ואוקמה רבנן נמי דלא הפקירו ונטינוף  
כלים: וחדא נימוס הגשמים. ואליטריך לאשמעינן דאע"ג דברשות קעבדי אס היוקין חייב לשלם: כל  
אלו שאמרו. חכמים מותרין לקלקל ברה"ר ואילו הן פותקין ציבותיהן לקלקל שופכין שלהם ברה"ר כו'. ציד  
צינור המקלה שופכין של מי תשמיש הצית לרה"ר: נכותל רעוע. דה"ל למניע לאסוקי אדעתיה שכותל זה  
עומד לסתור: <sup>א</sup>וחייב בעל הכותל דה"ל לאצניעיה: נדליו של חצירו. כסוי צור של חצירו: חייב בעל  
הבור. כדאמרין נמניעין קוצותיו דהיינו צור בכותל רעוע של חצירו וסתם זה את כותלו דחייב המצניע  
והכא נמי איבעי ליה לאסוקי אדעתיה זה יטול את דליו: פשיטא. היא היא ומאי לאשמעינן רבינא: מהו  
דתימא. לא דמי דהתם משום הכי ליכא לחיוביה לבעל כותל דלא הוי ידע ליה למניע דלודעיה שיהא ויטול  
קוצותיו <sup>א</sup>אבל בעל הדלי רידע לבעל הבור איבעי ליה לאודועיה שהוא נוטל את דליו אשמעינן רבינא דלאו  
היינו טעמא: דגגס. חידקל: **מתני'** לנזלים. שיקצו התנן והקס ונעשים וזל לנזל שדות וכרמים:  
כל המקלקלן ברה"ר. רבן שמעון בן גמליאל שםיה לת"ק דלא קנים אלא בצנחא אכל גופא לא דקתני  
בצרייתא בגמר <sup>א</sup>וע"ג ואמא רבן שמעון בן גמליאל למימר דגוף נמי כל הקודם צו זכה. לישנא אחרינא כל  
המקלקלן ואפי' עשין נדרסו: **גמ'** כל שלשים יום. רשאי להניח סס: שעל מנת כו'. שלא יהו מקפדין  
על כך: ננר חנוכה פטור. <sup>א</sup>בפירוש הכונן אלן לידר דקמני גמל שהיה טעון פשתן: מאי לאו משום  
נדרסו כ"ד. הניח כחון משום פרסומי ניסא פטור: ה"ג דפניא רבי יהודה אומר ננר חנוכה פטור:  
מפני שהוא רשות מלוה. כלומר משום רשות צ"ד דמזוה מיפטר אכל נדרסו צ"ד דלאו מנחה חייב:  
מותרין לקלקל ברשות הרבים אם היוקין חייבין לשלם ורבי יהודה פטור אמר רב נחמן מתני' שלא בשעת  
הוצאת זבלים ור' יהודה היא רב אשי אמר תבנו  
בדליו שלחבריו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימ' פטור דלא הוה ידע ליה  
לבעל הקרן לאודועיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי רידע ליה לבעל הבור איבעי ליה  
לאודועי, קמ"ל דכין דשקיל דידיה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שרי להו  
לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דנויקין. דת"ר הראשונים היו  
חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת הוצאת תבנו מה שהיוקין <sup>א</sup>והתנן רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור מפני  
שהוא ברשות מאי לאו תבנו  
בדליו שלחבריו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימ' פטור דלא הוה ידע ליה  
לבעל הקרן לאודועיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי רידע ליה לבעל הבור איבעי ליה  
לאודועי, קמ"ל דכין דשקיל דידיה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שרי להו  
לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דנויקין. דת"ר הראשונים היו  
חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת הוצאת תבנו מה שהיוקין <sup>א</sup>והתנן רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור מפני  
שהוא ברשות מאי לאו תבנו